

Adres www ankiety: www.pka.edu.pl/ankieta.htm

Kod do ankiety: wrixsc

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 26 – 27 V 2017 r.
na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*
prowadzonym
na Wydziale Filologiczno-Historycznym
Akademii Pomorskiej w Słupsku

Warszawa, 2017 r.

Spis treści

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
2. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Plany studiów powinny być zmodyfikowane w taki sposób, aby studenci nie musieli przebywać kilkanaście godzin w Uczelni.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Należy dostosować wymagania dotyczące prac dyplomowych do instytutowych wymagań w zakresie metodologii	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	18
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	18
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Przy opracowaniu i realizacji programów kształcenia na kierunku <i>bezpieczeństwo narodowe</i> , Instytut Bezpieczeństwo Narodowe Akademii Pomorskiej w Słupsku korzysta ze współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także innym interesariuszami zewnętrznymi. Zakładane efekty kształcenia były konsultowane z wybranymi jednostkami samorządu terytorialnego, oraz instytucjami bezpieczeństwa.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Ocena kryterium jest „w pełni”. Instytut dysponuje odpowiednią infrastrukturą niezbędną do realizacji zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia zapewnia studentom możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych.	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	36
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

przewodniczący: Prof. dr hab. Stanisław Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Andrzej Urban - członek PKA

2. dr hab. Zbigniew Ciekanowski – ekspert PKA

3. mgr Beata Sejdak- ekspert PKA ds. postępowania oceniającego

4. Amadeusz Przepolewski – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* prowadzonym na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii Pomorskiej w Słupsku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na w/w kierunku.

Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA (dalej: ZO) poprzedził wizytację zapoznaniem się z Raportem Samooceny przedłożonym przez Władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z Władzami Uczelni i ocenianej Jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków ZO.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, z Samorządem Studenckim, Kołem Naukowym, a także przedstawicielem Biura Karier i Współpracy z Gospodarką. Przeprowadzono także hospitacje zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji ZO dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których ZO poinformował Władze Uczelni i Jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	bezpieczeństwo narodowe
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar: <i>nauki społeczne</i>
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina: <i>nauki społeczne</i> ; dyscypliny naukowe: <i>nauki o bezpieczeństwie; nauki o obronności; nauki o polityce; pedagogika; psychologia; socjologia</i> dziedzina: <i>nauki ekonomiczne</i> ; dyscyplina naukowa: <i>nauki o zarządzaniu</i> dziedzina: <i>nauki prawne</i> ; dyscyplina naukowa: <i>prawo</i>
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	liczba punktów ECTS: 180; 6 semestrów
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Zarządzanie kryzysowe; Polityka obronna; Bezpieczeństwo i porządek publiczny; Bezpieczeństwo żegluga morskiej i portów; Bezpieczeństwo teleinformatyczne
Tytuł zawodowy	licencjat

uzyskiwany przez absolwentów		
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	17	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	161	73
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1800	-

1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

2. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* powstała w 2008 roku na podstawie obowiązujących ówczesnie standardów i była wielokrotnie modyfikowana. Na uwagę zasługuje modyfikacja koncepcji kształcenia z 2012 roku. Wskazana modyfikacja wynikała z wprowadzenia KRK oraz zakończenia projektu finansowanego ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, którego celem było między innymi stworzenie Edukacyjnego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Obecnie Uczelnia na Wydziale Filologiczno-Historycznym w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego prowadzi kierunek *bezpieczeństwo narodowe* studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz praktycznym. Przekształcenie studiów na profil praktyczny nastąpiło w roku 2016 (profil praktyczny realizowany jest na pierwszym roku). Koncepcja kształcenia wpisuje się w misję i strategię rozwoju Uczelni określoną jako kształcenie specjalistów z zakresu bezpieczeństwa na potrzeby instytucji krajowych i lokalnych. Warte podkreślenia są dążenia do uzyskania statusu uniwersyteckiego, co zostało wpisane do strategii Uczelni obowiązującej do roku 2020, a także plany przekształcenia Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego w Wydział. Strategia obowiązująca do roku 2020 wskazuje trzy kierunki rozwoju Uczelni, Wydziału i Instytutu, to jest: zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia, wzmocnienie potencjału badawczego oraz rozwój współpracy z otoczeniem. Powoduje to ciągłe doskonalenie koncepcji kształcenia w oparciu o najnowsze zdobycze nauk społecznych, ekonomicznych i prawnych. W planach rozwoju koncepcji kształcenia uwzględniono postęp w dyscyplinach nauki, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Instytut przy budowie koncepcji kształcenia czerpał z najlepszych wzorców krajowych i międzynarodowych, zarówno odnosząc się do Europejskich Ram Kwalifikacji dla Ucznia się przez Całe Życie oraz Ram Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego jak i poprzez wymianę poglądów z uczelniami, z którymi Akademia Pomorska ma podpisane porozumienia o współpracy. W opracowaniu koncepcji kształcenia, a także w jej doskonaleniu i modyfikacjach biorą udział interesariusze zewnętrzni oraz wewnętrzni. Z przedstawionych podczas wizytacji porozumień wynika, że interesariuszy zewnętrznych jest ponad 50 i są to na ogół instytucje zajmujące się bezpieczeństwem. Porozumienia o współpracy są bardzo ogólne. Uczelnia współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi w sposób bezpośredni włączając ich do zespołów opracowujących, korygujących i oceniających koncepcję, efekty kształcenia lub programy, a także pośrednio konsultując wypracowane dokumenty. Warty podkreślenia jest porozumienie zawarte z interesariuszem zewnętrznym, którym jest Komenda Główna Policji. Porozumienie to doceniając jakość przygotowanej koncepcji kształcenia i programu studiów daje możliwość absolwentom studiów na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* w przypadku pozytywnego przejścia postępowania kwalifikacyjnego do Policji skrócenia czasu szkolenia podstawowego. Koncepcję kształcenia oparto o ideę kształcenia modułowego. Od treści ogólnych czerpanych z dziedzin nauk społecznych, ekonomicznych i prawnych, poprzez treści przedmiotów kierunkowych rozpoczynając od ogólnej teorii bezpieczeństwa i prowadząc do poszczególnych jej elementów. Treści kształcenia specjalistycznego uwzględniają praktyki i podzielone zostały według następującego klucza: teoretyczne podstawy, typowe zagrożenia, prawne uwarunkowania, organizacja i funkcjonowanie nauczanych podsystemów bezpieczeństwa, podstawowe czynności oraz zadania zawodowe realizowane przez specjalistów. Opracowana koncepcja kształcenia nie odbiega od tego typu koncepcji prowadzonych w innych podstawowych jednostkach organizacyjnych. W koncepcji kształcenia i planach jej rozwoju uwzględniono proces umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Daje się to zauważyć między innymi w dużej wymianie studentów, wykładowców, a także poprzez organizowanie wykładów w językach obcych oraz organizację kursu języka polskiego dla zagranicznych studentów (głównie ukraińskich).

1.2.

Wydział Filologiczno-Historyczny posiada kategorię B uzyskaną w trakcie ostatniej oceny parametrycznej. Badania naukowe w Instytucie koncentrują się wokół: ogólnej teorii bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa państwa i teorii bezpieczeństwa personalnego, bezpieczeństwa społecznego, bezpieczeństwa cyberprzestrzeni, bezpieczeństwa morskiego, zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa państw Europy Środkowej i Wschodniej, terroryzmu międzynarodowego, edukacji dla bezpieczeństwa i bezpieczeństwa społeczności lokalnych. W ostatnich czterech latach Instytut Bezpieczeństwa Narodowego zrealizował 18 tematów w ramach badań statutowych na łączną kwotę ponad 78000 zł. Badania zakończyły się wydaniem 28 monografii krajowych i 3 zagranicznych, a także skutkowały wystąpieniami na 59 konferencjach międzynarodowych i 58 krajowych. Tytuły i cele badań finansowanych z dotacji celowej nawiązują do prowadzonych jednostek modułowych i związane są z dyscyplinami nauki, do których odnoszą się efekty kształcenia jak np. Wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa – celem badań była analiza i ocena zagrożeń bezpieczeństwa ze szczególnym

zwróceniem uwagi na zagadnienia: ekologiczna przestrzeń bezpieczeństwa, zagrożenia bronią masowej zagłady, zagrożenia przestrzeni społecznej;

Bezpieczeństwo lokalne a poczucie bezpieczeństwa – celem badań była analiza i ocena bezpieczeństwa lokalnego oraz wskazania jakie podmioty administracji rządowej i pozarządowej są odpowiedzialne za kształtowanie bezpieczeństwa;

Wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa – celem badań była analiza i ocena zagrożeń bezpieczeństwa;

Bezpieczeństwo społeczności lokalnych – celem badań była analiza i ocena bezpieczeństwa lokalnego oraz wskazanie, jakie podmioty administracji rządowej i pozarządowej są odpowiedzialne za kształtowanie bezpieczeństwa;

Teoretyczne i praktyczne aspekty bezpieczeństwa personalnego – celem badań była strukturyzacja zagadnień wpisujących się w teoretyczne i praktyczne aspekty bezpieczeństwa personalnego i poszukiwanie obszarów oraz paradygmatów pozwalających na znalezienie tożsamości metodologicznej bezpieczeństwa personalnego jako subdyscypliny nauk o bezpieczeństwie;

Teoretyczne i praktyczne aspekty bezpieczeństwa państwa – głównym celem badań było wyjaśnienie i uporządkowanie teoretycznej oraz praktycznej wiedzy dotyczącej aspektów bezpieczeństwa państwa odzwierciedlonego w pojęciu bezpieczeństwo narodowe;

Wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa – celem badań było poszukiwanie współczesnych wyznaczników i uwarunkowań bezpieczeństwa ekologicznego z uwzględnieniem zagrożeń radiologicznych wynikających z potencjalnych możliwości użycia broni masowej zagłady oraz awarii technicznych energetyki jądrowej, a także diagnoza współczesnych zagrożeń cyberprzestrzeni z perspektywy nauk społecznych;

Badania prowadzone przez Instytut odnoszą się do całego spektrum treści oferowanych w programie kształcenia zagadnień poruszanych w programie kształcenia. Instytut prowadzi także badania międzynarodowe *Intercultural Competence of Employees in Central and Eastern European Union States – research project* wykonywany w grupie *International Academic Network*. Instytut nie pozyskał projektów z NCBiR i NCN, a także nie starał się o uzyskanie takich projektów.

Nauczyciele akademicy na spotkaniu z ZO wskazywali na pomoc Instytutu w prowadzeniu badań. Jedną z form wsparcia jest pomoc Instytutu w nieodpłatnym publikowaniu efektów prac badawczych w czasopismach uczelnianych. ZO ustalił, że Instytut powołał do życia zeszyty naukowe *Studia nad bezpieczeństwem*, a w Uczelni funkcjonuje dodatkowo siedem czasopism umieszczonych na liście B MNiSW z liczbą punktów od 6 do 11.

Podczas wizytacji w Uczelni odbywał się XIV Bałtycki Festiwal Nauki. Celem tego cyklicznego przedsięwzięcia jest promocja najnowszych rozwiązań nauki i edukacji wśród mieszkańców Pomorza. Wśród tematów znajdowały się także takie, które promowały bezpieczeństwo i zajmowały się aktualnymi jego problemami.

ZO po analizie Raportu samooceny stwierdził, że moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi stanowią jedynie 79 punktów ECTS co nie spełnia wymogów § 4 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596). W odpowiedzi na zgłoszoną uwagę ZO Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że tabela 4 Raportu samooceny nie zawierała przedmiotów specjalistycznych i przedstawił nowe przyporządkowanie, z którego wynikało, że

liczba punktów ECTS przyznana za zajęcia związane z prowadzonymi badaniami naukowymi wynosi 163 – tym samym spełnia wymagania cytowanego wyżej przepisu. Badania naukowe prowadzone przez podstawową jednostkę organizacyjną oscylują wokół tematyki teorii bezpieczeństwa, bezpieczeństwa społecznego, bezpieczeństwa personalnego, zarządzania kryzysowego oraz terroryzmu. Przekłada się to na koncepcję kształcenia, program studiów i efekty kształcenia realizowane między innymi w takich modułach jak Politologiczno-prawne aspekty bezpieczeństwa, Podstawy teorii bezpieczeństwa, Międzynarodowy wymiar bezpieczeństwa, Bezpieczeństwo narodowe ujęcie systemowe, Społeczne podstawy bezpieczeństwa, Polityczno- militarny wymiar bezpieczeństwa, Społeczno- kulturowy wymiar bezpieczeństwa, a także Seminarium dyplomowe.

1.3.

Efekty kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* wypracowane były przez zespół ekspertów we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, a zatwierdzone uchwałą nr R/0004/46/12 Senatu z dnia 25 września 2012 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia. Dla programu studiów pierwszego stopnia *bezpieczeństwo narodowe* o profilu ogólnoakademickim przypisano 37 efektów kształcenia: 13 w kategorii wiedzy, 15 w kategorii umiejętności i 9 w kategorii kompetencji społecznych. Efekty kierunkowe są spójne z efektami obszarowymi dla obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, do którego został przyporządkowany kierunek.

Efekty kształcenia określone dla kierunku *bezpieczeństwo narodowe* bazują na badaniach naukowych prowadzonych w dziedzinie nauk społecznych, nauk prawnych i ekonomicznych i uwzględniają przygotowanie studenta studiów I stopnia do prowadzenia badań naukowych w tych dziedzinach nauki.

Efekty kształcenia przypisane są do modułów (te składają się z kilku jednostek modułowych, czyli poszczególnych przedmiotów), których jest łącznie 54. Szczegółowe efekty kształcenia zdefiniowane dla poszczególnych modułów w tym praktyk zawodowych oraz seminarium dyplomowego są spójne z efektami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku studiów. Na podstawie analizy dokumentacji i odbytych spotkań ZO stwierdza, że efekty kształcenia są sformułowane w sposób pozwalający na ich zrozumienie przez studentów i wykładowców. W programie studiów uwzględniono także efekty kształcenia z języka angielskiego, niemieckiego oraz rosyjskiego. Nauka języka trwa cztery semestry i pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Na podstawie analizy sylabusów zasadne jest twierdzenie, że w obu prowadzonych formach studiów efekty kształcenia są tożsame, a sposób weryfikacji stopnia osiągnięcia przez studenta tych efektów jest jasno opisany i możliwy do osiągnięcia. Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* wszyscy zapewnili, że studenci są zapoznawani z efektami kształcenia podczas pierwszych zajęć z danego modułu i jednostki modułowej. Karty przedmiotu zawierające opisy efektów kształcenia, sposoby ich osiągnięcia i weryfikacji oraz stosowanych metod dydaktycznych są omawiane na pierwszych zajęciach każdej jednostki modułowej i umieszczane w Internecie.

ZO wskazał na występującą niespójność pomiędzy Raportem samooceny, a systemem POL-on i danymi uzyskanymi z MNiSW. Zgodnie z Raportem samooceny kierunek *bezpieczeństwo narodowe* przypisano do obszaru nauk społecznych, dziedziny: nauki społeczne, dyscyplin

naukowych: nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności, nauki o polityce, pedagogika, psychologia, socjologia; dziedziny: nauki ekonomiczne, dyscypliny: nauki o zarządzaniu; dziedziny: nauki prawne, dyscypliny: prawo. Z kolei system POL-on i dane uzyskane z MNiSW wskazują, iż efekty kształcenia realizowane w ramach wizytowanego kierunku wywodzą się dodatkowo z ekonomii, nauk o administracji, nauk o mediach oraz nauk o poznaniu i komunikacji i nie odnoszą się do dyscypliny naukowej pedagogika. ZO ustalił, że dziedziny i dyscypliny, do których przyporządkowano efekty kształcenia odnoszą się do dziedzin nauki: nauk społecznych, nauk ekonomicznych, nauk prawnych oraz dyscyplin naukowych: nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności, nauki o polityce, pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o zarządzaniu i prawo. Przyporządkowanie to jednak nie wynika z uchwały Senatu Uczelni. Pismo z dnia 21 września 2015 roku adresowane do Rady Wydziału Filologiczno-Humanistycznego autorstwa Dyrektora Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego w sprawie zatwierdzenia programu kształcenia zawiera informacje, że członkowie Rady Wydziału w głosowaniu 14.10.2015 roku przyjęli program studiów stosunkiem głosów 22 za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących się. Na tej podstawie ZO stwierdził, że efekty kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* przypisano do obszaru nauk społecznych, dziedziny: nauki społeczne, dyscyplin naukowych: nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności, nauki o polityce, pedagogika, psychologia, socjologia; dziedziny: nauki ekonomiczne, dyscypliny: nauki o zarządzaniu; dziedziny: nauki prawne, dyscypliny: prawo. Brak stosownej uchwały Senatu Uczelni przypisującej kierunek studiów do dziedzin i dyscyplin nauki, do których odnoszą się efekty kształcenia nie spełnia przepisu § 7 pkt 1 litera c rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Przedstawiona koncepcja kształcenia na studiach I stopnia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* o profilu ogólnoakademickim jest zgodna ze strategią rozwoju Uczelni, nie uwzględnia jednak bieżącego dorobku w dziedzinach nauk społecznych, ekonomicznych i prawnych. Przykładem mogą być przedmioty seminarium dyplomowe, technologie informatyczne, polityczno-prawne aspekty bezpieczeństwa, zagrożenia w cyberprzestrzeni, modelowanie zagrożeń, ataki na systemy bezpieczeństwa informacyjnego, w których przedstawiana literatura obowiązkowa nie uwzględnia pozycji opisującej najnowsze trendy badawcze, a często jest to literatura sprzed 10 lat, co w przypadku tak dynamicznie zmieniających się dyscyplin nauki należy uznać za niedociągnięcie. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi zapewnia bieżące reagowanie Uczelni na zmieniające się zapotrzebowanie środowisk zewnętrznych oraz uwzględnia zapotrzebowanie rynku pracy. Współpraca międzynarodowa oraz krajowa z wieloma ośrodkami akademickimi pozwala na wykorzystanie doświadczeń innych Uczelni w przygotowaniu i modyfikowaniu koncepcji kształcenia. Prowadzone przez Instytut badania obejmują dziedziny i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia, a ich wyniki są wykorzystywane w poszczególnych jednostkach modułowych oraz całym programie kształcenia. Efekty kształcenia są powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi, jasno sformułowane, weryfikowalne. Student ma możliwość ich osiągnięcia, w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz

zna sposoby weryfikacji i oceniania tych efektów. Efekty uwzględniają pogłębioną wiedzę z dyscyplin z których kierunku się wywodzi i przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych. Wszystkie wymagania określone w kryterium 1 zostały spełnione.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Należy dostosować program kształcenia do wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów, w szczególności poprzez wskazanie przez Senat dziedzin i dyscyplin nauki, do których odnoszą się efekty kształcenia. Zwiększyć aktywność nauczycieli akademickich w zakresie pozyskiwania środków z NCBiR i NCN.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program studiów został podzielony na 3 etapy. Pierwszy etap obejmuje I semestr studiów i nazwany jest etapem ogólnym. Drugi etap kierunkowy obejmuje semestry II i III. Ostatni etap specjalistyczny pozwalający na wybór studentowi jednej z 5 specjalizacji obejmuje semestry IV – VI.

W programie studiów zarówno w formie stacjonarnej jak i niestacjonarnej wyodrębniono 54 moduły. Jeden moduł składa się z jednej lub kilku jednostek modułowych. Łącznie na realizację programu przewiduje się 5400 godzin co odpowiada 180 punktom ECTS. Na studiach stacjonarnych godzin kontaktowych jest 1800 na niestacjonarnych 1227. Na podstawie analizy sylabusów oraz spotkań i rozmów przeprowadzonych przez ZO można stwierdzić, że program studiów jest tak skonstruowany, że przewiduje nakład pracy studenta w wymiarze 30 godzin na 1 punkt ECTS, a nakład ten jest realny, odpowiednio dobrany i umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Program podzielony na etapy zapewnia właściwą sekwencję zajęć. Zajęcia w module przedmiotów ogólnych prowadzone są w grupach maksymalnie 35-osobowych. Zajęcia w module przedmiotów kierunkowych i specjalistycznych prowadzone są w grupach liczących maksymalnie 20 studentów. Zajęcia w laboratoriach odbywają się w grupach liczących do 10 osób. Seminaria dyplomowe mają limity do 10 – 12 osób. Potwierdzono to w trakcie hospitacji zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń dydaktycznych z Zarządzania kryzysowego w warunkach klęski żywiołowej, które odbywały się w grupie 8-osobowej. Dla różnych form studiów liczba godzin zajęć prowadzonych poszczególnymi metodami zmienia się i wynosi: studia stacjonarne: wykłady: 595 godzin, konwersatoria 135 godzin, zajęcia audytorijne 415 godzin, zajęcia laboratoryjne 355 godzin,

seminarium dyplomowe 90 godzin, lektorat 120 godzin, ćwiczenia praktyczne 90 godzin. Studia niestacjonarne: wykłady 421 godzin, konwersatorium 93 godziny, zajęcia audytoryjne 287 godzin, zajęcia laboratoryjne 222 godziny, seminarium dyplomowe 54 godziny, lektorat 80 godzin, ćwiczenia praktyczne 70 godzin. Wskazane formy zajęć dydaktycznych, ich wymiar godzinowy, liczebność grup studenckich oraz odniesienie do zakładanych efektów kształcenia należy uznać za prawidłowe dla obu form studiów. Na studiach w formie stacjonarnej semestr to 15 tygodni. W formie niestacjonarnej na semestr składają się trzydniowe zjazdy, których w semestrze jest 9. Na studiach stacjonarnych zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 20.45. Plan zajęć przewidujący aktywne uczestnictwo w zajęciach studenta od 8 do 20.45 jest nieefektywny. Jednak dni tak obciążone zajęciami nie są szczególnie częste. W piątki nie ma zajęć lub odbywają się seminaria dyplomowe albo inne pojedyncze zajęcia. Lepiej sytuacja wygląda na studiach niestacjonarnych. W piątek zajęcia zaczynają się w godzinach popołudniowych i kończą o 20.30, w soboty najczęściej zajęcia trwają od 8 do 19, ale bywają pojedyncze zjazdy z zajęciami do 20.30. W niedzielę zajęcia kończą się o 15 najpóźniej o 18.15.

Praktykę zawodową student odbywa w wymiarze 6 tygodni (240 godzin, 8 pkt ECTS) po II semestrze. Odpowiedzialnymi za kontrolę i zaliczenie praktyk są: Instytutowy Koordynator oraz Opiekun Praktyk. W trakcie wizytacji ustalono, że poleceniem nr 6/IBN/RA2016/2017 Dyrektor Instytutu polecił przejąć wyznaczonemu pracownikowi obowiązki Instytutowego Koordynatora Praktyk.

Porozumienia dotyczące współpracy z interesariuszami zewnętrznymi są bardzo ogólne i nie wskazują ani liczby studentów mogących odbywać praktyki, ani miejsc odbycia praktyk. Na podstawie sprawozdania z przebiegu praktyk zatwierdzonego przez Instytutowego Koordynatora Praktyk ustalono, że w pierwszym półroczu roku 2016 praktyki zakończyło 17 studentów, z czego 9 w Urzędzie Morskim, 3 w Wydziale Zarządzania Kryzysowego Słupsk, po jednym w Biurze Obsługi Celnej, KPP Policji w Chojnicach, UM w Chojnicach i firmie AGOPOL. Miejsca odbywania praktyk należy uznać za właściwe. Na ocenianym kierunku studiów nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Jednak Instytut dysponuje platformą elearningową Moodle, na której umieszczane są materiały uzupełniające dla studentów, w tym literatura, prezentacje multimedialne, kursy, a także testy zaliczeniowe pozwalające samodzielnie ocenić studentowi przygotowanie do zaliczenia lub egzaminu.

Wątpliwości budzi zgodność treści programowych z aktualnym stanem wiedzy, szczególnie w stosunkowo młodych dyscyplinach nauki, jakimi są nauki o bezpieczeństwie i obronności. Karty przedmiotów nie wskazują aktualnej, dostępnej i opisującej najnowsze osiągnięcia nauk literatury. Zalecana literatura obowiązkowa jest w dużej mierze już nieaktualna lub nie uwzględnia dorobku dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Przykładem mogą być przedmioty *seminarium dyplomowe, technologie informatyczne, polityczno-prawne aspekty bezpieczeństwa, zagrożenia w cyberprzestrzeni, modelowanie zagrożeń, ataki na systemy bezpieczeństwa informacyjnego*, w których przedstawiana literatura obowiązkowa nie uwzględnia pozycji opisującej najnowsze trendy badawcze, a często jest to literatura sprzed 10 lat, co w przypadku tak dynamicznie rozwijających się dyscyplin nauki należy uznać za niedociągnięcie. Modułowi język obcy przypisano jeden efekt w zakresie

wiedzy, trzy umiejętności i jeden dotyczący kompetencji społecznych. Efekty te są spójne z zakładanymi efektami kształcenia dla określonego kierunku.

ZO za zaletę uznaje trafność doboru zastosowanych metod dydaktycznych pozwalających na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, a jednocześnie indywidualizację pracy ze studentami pozwalającą na rozwijanie ich zainteresowań i samodzielności. Metody kształcenia są dobrane w sposób trafny, umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, umożliwiając przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych. Dla przykładu karty przedmiotów Komunikowanie społeczne w sytuacjach kryzysowych, Seminarium dyplomowe, Prawne podstawy zarządzania bezpieczeństwem informacyjnym oraz inne zawierają zapisy o indywidualnym podejściu do studentów, przewidują konsultacje indywidualne oraz grupowe.

2.2.

System sprawdzania i osiągania efektów kształcenia pozwala na obiektywną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Dokonane przez ZO oceny jakości prac etapowych i prac licencjackich pozwoliły na pozytywne zweryfikowanie systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Analiza sylabusów pozwala na stwierdzenie, że warunki uzyskania zaliczeń i zdawania egzaminów oraz sposób ich oceniania jest jasno i prawidłowo opisany. Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi potwierdzono, że nauczyciele zapoznają z kartą przedmiotu studentów na pierwszych zajęciach, a karty są dostępne w wersji elektronicznej. W poszczególnych semestrach i specjalnościach liczba zaliczeń i egzaminów w sesji egzaminacyjnej nie przekracza 10 zaliczeń i 4 egzaminów, a na łącznie zaliczeń i egzaminów najwięcej występuje na II semestrze 14 (10 zaliczeń i 4 egzaminy). W ocenie Zespołu oceniającego jest to liczba, która umożliwia przygotowanie się studentów do terminowego zaliczenia sesji.

Program studiów jest skorelowany z efektami kształcenia uzyskanymi w trakcie trwania praktyk zawodowych oraz kształcenia z zakresu języków obcych i zapewnia na każdym etapie informacje zwrotne o stopniu opanowania przez studentów efektów kształcenia. Nauczyciel akademicki udzielają studentom wszechstronnego wsparcia nie tylko w trakcie prowadzonych zajęć, ale także w trakcie dyżurów dydaktycznych. Potwierdzali to obecni na spotkaniu z ZO nauczyciele akademicki. Na tablicy ogłoszeń Instytutu znajdują się zatwierdzone przez Dyrektora Instytutu godziny konsultacji poszczególnych nauczycieli akademickich. Godzin tych jest około 30 na semestr na 1 nauczyciela i są one szczegółowo opisane, oddzielnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Tematyka prac dyplomowych, prac etapowych i zadań realizowanych podczas praktyk jest zgodna z efektami kształcenia i zakresem tematycznym realizowanym na kierunku studiów *bezpieczeństwo narodowe*. Efekty kształcenia zostały tak sformułowane, że można je uznać za przydatne na rynku pracy oraz umożliwiające dalsze kształcenie na studiach II stopnia lub studiach podyplomowych. Przyporządkowanie nauczycieli akademickich do realizacji poszczególnych modułów jest uzasadnione dorobkiem naukowym i zainteresowaniami naukowymi a także często doświadczeniem zdobytym poza uczelnią.

Dwa razy w roku Wydziałowa Komisja Zarządzania Systemem Jakości na posiedzeniach Rady Wydziału poddaje analizie skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia. W szczególności weryfikacji poddawane są oceny uzyskane w trakcie ocenianego semestru, oceny uzyskane z prac etapowych i dyplomowych, wyniki uzyskane na praktykach, a także

uwagi z monitorowania losów absolwentów. Zawarte w regulaminie studiów przepisy gwarantują studentom możliwość wglądu do prac pisemnych, dyskusowania ocen i ich poprawiania. Oceny są publikowane w wirtualnym dziekanacie. W Uczelni funkcjonuje regulamin antyplagiatowy. Analiza prac etapowych, a także sposób osiągania efektów kształcenia i przypisanej do poszczególnych efektów liczby zajęć kontaktowych, nakładu pracy własnej, metod i form dydaktycznych oraz sposobu rozliczenia z osiągnięcia tych efektów pozwala na stwierdzenie, że zaproponowane efekty kształcenia są możliwe do osiągnięcia. Warty podkreślenia jest angażowanie studentów w koła naukowe, publikowanie swoich artykułów w wydawnictwie uczelnianym *Studia nad bezpieczeństwem*, a także w materiałach konferencyjnych. Wydział w swoich procedurach nie przewidział szczególnego traktowania studentów niepełnosprawnych, korzystają oni konsultacji i innych procedur indywidualnego podejścia do studenta.

2.3.

Warunki i tryb rekrutacji, w tym przedmioty kwalifikacyjne i liczbę miejsc na studia, określa corocznie uchwała rekrutacyjna Senatu. Kandydat jest obowiązany do wprowadzenia swoich danych na stronie internetowej Uczelni w zakładce rekrutacja, dokonanie opłaty rekrutacyjnej oraz dostarczenie wymaganego kompletu dokumentów. Kandydatem na studia pierwszego stopnia może być osoba posiadająca świadectwo maturalne. Przyjęcie kandydata następuje na podstawie złożonych przez niego dokumentów. O przyjęciu decyduje pozycja na liście rankingowej wynikająca z ocen na świadectwie dojrzałości. Decyzję o liczbie studentów przyjętych na dany kierunek studentów podejmuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna. Postępowanie kwalifikacyjne na studia stacjonarne i niestacjonarne jest identyczne. Kierunek studiów *bezpieczeństwo narodowe* jest uruchamiany, jeżeli liczba zakwalifikowanych kandydatów wynosi co najmniej 15. Na podstawie analizy obowiązujących procedur dotyczących rekrutacji stwierdzić można, że zasady te są bezstronne i zapewniają przyszłym studentom równe szanse w dostępie do studiów na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*. W procesie rekrutacji wykorzystywane są analizy z monitorowania losów absolwentów, corocznie badana jest liczebność grup studentów, przyczyny rezygnacji ze studiów oraz ich nie podjęcia mimo pozytywnego przejścia procedury rekrutacyjnej. Zasady potwierdzenia efektów uczenia się są opisane w uchwale Senatu i Regulaminie studiów, jednak do tej pory wydział nie korzystał z tej procedury.

Procedura dyplomowania określona jest w rozdziale 6 Regulaminu studiów. Ocena pracy dyplomowej nie obejmuje zagadnień metodologii badań, także w trakcie trwania egzaminu dyplomowego brakuje w procedurze pytań o metodologię badań. Jest to niezrozumiałe, gdyż w wytycznych dotyczących przygotowania prac dyplomowych w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego w punkcie dotyczącym założeń metodycznych/metodologicznych widnieje wyraźne wskazanie, że „należy w nich uwzględnić hipotezy oraz szczegółowe pytania badawcze, zakres badań, zastosowane w pracy metody, techniki i narzędzia badawcze, scharakteryzować grupę badawczą oraz opisać przebieg badań”. W ocenianych pracach dyplomowych brakuje sformułowania hipotez i metod, technik i narzędzi badawczych poszukujących odpowiedzi na postawione problemy badawcze. Do oceny prac wykorzystywany jest system antyplagiatowy Antyplagiat.pl, w którym sprawdzane są wszystkie prace dyplomowe. Procedura ta opisana jest w załączniku do uchwały Senatu Akademii Pomorskiej nr R/0004/40/11 z 26.10.2011.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa Regulamin studiów w rozdziale 10 oraz uchwała nr R.000.34.15 Senatu w sprawie wprowadzania procedury potwierdzania efektów uczenia. Do tej pory procedura ta nie była stosowana.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów został podzielony na 3 etapy. Pierwszy etap obejmuje I semestr studiów i nazwany jest etapem ogólnym. Drugi etap kierunkowy obejmuje semestry II i III. Ostatni etap specjalistyczny pozwalający na wybór studentowi jednej z 5 specjalizacji obejmuje semestry IV – VI.

W programie studiów zarówno w formie stacjonarnej jak i niestacjonarnej wyodrębniono 54 moduły. Jeden moduł składa się z jednej lub kilku jednostek modułowych. Łącznie na realizację programu przewiduje się 5400 godzin co odpowiada 180 punktom ECTS. Na studiach stacjonarnych godzin kontaktowych jest 1800 na niestacjonarnych 1227. Na podstawie analizy sylabusów oraz spotkań i rozmów przeprowadzonych przez ZO można stwierdzić, że program studiów jest tak skonstruowany, że przewiduje nakład pracy studenta w wymiarze 30 godzin na 1 punkt ECTS, a nakład ten jest realny, odpowiednio dobrany i umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Program podzielony na etapy zapewnia właściwą sekwencję zajęć.

Na studiach stacjonarnych zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 20.45. Harmonogram zajęć przewidujący aktywne uczestnictwo w zajęciach studenta od 8 do 20.45 jest nieefektywny.

Na ocenianym kierunku studiów nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Jednak Instytut dysponuje platformą elearningową Moodle, na której umieszczane są materiały uzupełniające dla studentów, w tym literatura, prezentacje multimedialne, kursy, a także testy zaliczeniowe pozwalające samodzielnie ocenić studentowi przygotowanie do zaliczenia lub egzaminu. Wątpliwości budzi zgodność treści programowych z aktualnym stanem wiedzy, szczególnie w stosunkowo młodych dyscyplinach nauki, jakimi są nauki o bezpieczeństwie i obronności. Karty przedmiotów nie wskazują aktualnej, dostępnej i opisującej najnowsze osiągnięcia nauk literatury. Zalecana literatura obowiązkowa jest w dużej mierze już nieaktualna lub nie uwzględnia dorobku dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Przykładem mogą być przedmioty *seminarium dyplomowe, technologie informatyczne, polityczno-prawne aspekty bezpieczeństwa, zagrożenia w cyberprzestrzeni, modelowanie zagrożeń, ataki na systemy bezpieczeństwa informacyjnego*, w których przedstawiana literatura obowiązkowa nie uwzględnia pozycji opisującej najnowsze trendy badawcze, a często jest to literatura sprzed 10 lat, co w przypadku tak dynamicznie rozwijających się dyscyplin nauki należy uznać za niedociągnięcie.

Modułowi język obcy przypisano jeden efekt w zakresie wiedzy, trzy umiejętności i jeden dotyczący kompetencji społecznych. Efekty te są spójne z zakładanymi efektami kształcenia dla określonego kierunku.

System sprawdzania i osiągania efektów kształcenia pozwala na obiektywną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Dokonane przez ZO oceny jakości prac etapowych i prac licencjackich pozwoliły na pozytywne

zweryfikowanie systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Analiza sylabusów pozwala na stwierdzenie, że warunki uzyskania zaliczeń i zdawania egzaminów oraz sposób ich oceniania jest jasno i prawidłowo opisany. Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi potwierdzono, że nauczyciele zapoznają z kartą przedmiotu studentów na pierwszych zajęciach, a karty są dostępne w wersji elektronicznej.

Program studiów jest skorelowany z efektami kształcenia uzyskanymi w trakcie trwania praktyk zawodowych oraz kształcenia z zakresu języków obcych i zapewnia na każdym etapie informacje zwrotne o stopniu opanowania przez studentów efektów kształcenia. Nauczyciel akademicki udziela studentom wszechstronnego wsparcia nie tylko w trakcie prowadzonych zajęć, ale także w trakcie dyżurów dydaktycznych.

Przyporządkowanie nauczycieli akademickich do realizacji poszczególnych modułów jest uzasadnione dorobkiem naukowym i zainteresowaniami naukowymi, a także często doświadczeniem zdobytym poza uczelnią.

Warunki i tryb rekrutacji, w tym przedmioty kwalifikacyjne i liczbę miejsc na studia, określa corocznie uchwała rekrutacyjna Senatu.

Decyzję o liczbie studentów przyjętych na dany kierunek studentów podejmuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna. Postępowanie kwalifikacyjne na studia stacjonarne i niestacjonarne jest identyczne.

Procedura dyplomowania określona jest w rozdziale 6 Regulaminu studiów. Ocena pracy dyplomowej nie obejmuje zagadnień metodologii badań, także w trakcie trwania egzaminu dyplomowego brakuje w procedurze pytań o metodologię badań. Jest to niezrozumiałe, gdyż w wytycznych dotyczących przygotowania prac dyplomowych w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego w punkcie dotyczącym założeń metodycznych/metodologicznych widnieje wyraźne wskazanie, że „należy w nich uwzględnić hipotezy oraz szczegółowe pytania badawcze, zakres badań, zastosowane w pracy metody, techniki i narzędzia badawcze, scharakteryzować grupę badawczą oraz opisać przebieg badań”. W ocenianych pracach dyplomowych brakuje sformułowania hipotez i metod, technik i narzędzi badawczych poszukujących odpowiedzi na postawione problemy badawcze. Do oceny prac wykorzystywany jest system antyplagiatowy Antyplagiat.pl, w którym sprawdzane są wszystkie prace dyplomowe. Procedura ta opisana jest w załączniku do uchwały Senatu Akademii Pomorskiej nr R/0004/40/11 z 26.10.2011. Do mocnych stron zaliczyć można modułowy charakter studiów oraz ich podział na etapy. Zapewnia to stopniowe wprowadzenie studentów w zagadnienia kierunkowe i specjalistyczne poprzez właściwą sekwencję zajęć. Pozytywnie także ocenić można nakład pracy studenta na uzyskanie 1 punktu ECTS, który został określony na 30 godzin, co czyni realnym osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Pozytywnie należy ocenić także konieczność odbycia przez studentów praktyki, co dodatkowo wpływa na osiągnięcie efektów kształcenia i pozwala lepiej przygotować studenta do wymagań współczesnego rynku pracy. Słabością jest brak egzekwowania zagadnień metodologicznych w pracach dyplomowych, także wadliwy plan studiów, który przewiduje zajęcia w godzinach od 8.00 do 20.45.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Harmonogramy zajęć powinny być zmodyfikowane w taki sposób, aby studenci nie musieli przebywać kilkanaście godzin w Uczelni.

Należy dostosować wymagania dotyczące prac dyplomowych do instytutowych wymagań w zakresie metodologii .

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zawiera „zasady konstruowania programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz kompletowania dokumentacji dla programów w AP w Słupsku”, które obowiązują na mocy zarządzenia Rektora nr R.021.25.15 z dn. 30.04.2015 r. Przyjęte w powyższym dokumencie rozwiązania wskazują, iż wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia, tworzenia i doskonalenia programu kształcenia, a także kształtowania oferty dydaktycznej, szczególnie w zakresie doboru specjalności realizowanych w ramach ocenianego kierunku. Uchwałą Senatu nr R/0004/34/13 z dn. 19.06.2013 r. wprowadzono także procedurę zatwierdzania programów kształcenia na kolejny cykl kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w toku wizytacji aktualnie realizowany program kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* został opracowany na poziomie Instytutu przez powołany decyzją Dyrektora zespół pracowników naukowo-dydaktycznych, a następnie zaopiniowany przez Komisję WSZJK Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego, Wydziałową Komisję WSZJK, interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz zatwierdzony przez Radę Wydziału, po zasięgnięciu opinii właściwego organu Samorządu Studenckiego. W pracach nad tworzeniem programu kształcenia ocenianego kierunku uczestniczyli interesariusze wewnętrzni, którymi są nauczyciele akademicy i studenci, a także interesariusze zewnętrzni współpracujący pośrednio i bezpośrednio z wizytowaną Jednostką. Podczas tworzenia programu kształcenia w wizytowanej Jednostce ustala się harmonogram zadań wyznaczonych w ramach tworzenia programu kształcenia

Bieżące monitorowanie oraz okresowy przegląd programu kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się zgodnie z regulacjami przyjętymi w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W powyższym procesie uczestniczą interesariusze wewnętrzni, w tym nauczyciele akademicy i studenci. Oceny programu poza interesariuszami wewnętrznymi dokonują również absolwenci oraz pracodawcy, jako interesariusze zewnętrzni, a także przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności kadra aktywna zawodowo, realizująca zajęcia na kierunku oraz reprezentanci przedsiębiorstw i podmiotów gospodarczych, z którymi kooperuje wizytowana Jednostka.

Systematyczne monitorowanie programu kształcenia stanowi istotny element systemu zapewnienia jakości kształcenia, które wizytowana Uczelnia prowadzi dwutorowo, a mianowicie z poziomu ogólnouczelnianego oraz wydziałowego. Monitorowanie realizacji

programu kształcenia z poziomu uczelni odbywa się na podstawie procedury dotyczącej przeglądu programu kształcenia, zgodnie z którą raz w roku szczegółowej weryfikacji poddawane są programy kształcenia dwóch losowo wybranych kierunków studiów, jednakże dotychczas kierunek *bezpieczeństwo narodowe* nie został wytypowany. Z kolei na poziomie wydziału corocznie prowadzona jest kompleksowa analiza w systemie WEK (Weryfikacja Efektów Kształcenia), który wdrożono dla całej Uczelni od semestru zimowego roku akademickiego 2015/2016. Zgodnie z założeniem wprowadzonego systemu nauczyciele akademicy odpowiedzialni za dany przedmiot są zobowiązani do wypełnienia karty ewaluacyjnej przedmiotu/modułu. Karta jest wypełniana w systemie Wirtualny Dziekanat (e-Dziekanat) po realizacji przedmiotu i konsultacji z wykładowcami współprowadzącymi przedmiot/moduł, a następnie po wydrukowaniu zostaje złożona w Sekretariacie Instytutu najpóźniej do 30 marca i 31 października za dany semestr. W karcie ewaluacyjnej przedmiotu zamieszcza się średnią ocen za przedmiot; statystykę ocen oraz wskazania, czy założone modułowe/przedmiotowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zamieszczone w sylabusie, wymagają korekty, a zatem czy proponuje się zmianę sformułowania efektu, usunięcie lub dodanie efektu; czy należy dokonać zmian w doborze treści kształcenia, metodach dydaktycznych, formach i kryteriach zaliczenia przedmiotu oraz nakładzie pracy studenta. Ponadto nauczyciel akademicki zobligowany jest do wskazania miejsca przechowywania etapowych prac zaliczeniowych lub egzaminacyjnych potwierdzających osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Analiza przedmiotowa dokonywana przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów – w opinii ZO – jest kompleksowa i służy sprawdzeniu poziomu realizacji wszystkich efektów kształcenia zdefiniowanych w sylabusie danego przedmiotu. Elementy programu kształcenia weryfikowane są także w ramach oceny realizacji efektów kształcenia. Przyjętymi miernikami ilościowymi oceny poziomu osiągania zakładanych efektów kształcenia są: oceny z zaliczeń i egzaminów, nakład pracy przeciętnego studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia, oceny uzyskane z egzaminu dyplomowego, w tym oceny prac dyplomowych wystawiane przez recenzentów i opiekunów. Z kolei mierniki jakościowe stanowią: wyniki badań ankietowych oceny programu kształcenia, opinia absolwentów oceniających zrealizowany program kształcenia, adekwatność pytań egzaminacyjnych i kolokwialnych do efektów kształcenia, znajomość przez studentów wymogów dotyczących sposobu zaliczenia przedmiotu i wyliczania oceny końcowej, dostosowanie pytań na egzamin dyplomowy do weryfikacji założonych efektów kształcenia, przestrzeganie zasad pisania prac licencjackich i magisterskich, opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki, ocena wyników hospitacji zajęć w zakresie dostosowania form i metod zajęć do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Podczas wizytacji do wglądu ZO przedłożono stosowną dokumentację dotyczącą pomiaru i oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia za rok akademicki 2015/2016, a także dokumentację przeglądu programu ocenianego kierunku. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, iż w przypadku przedmiotów, takich jak: „*System ratownictwa na morzu i w portach*”, „*Zarządzanie morskim systemem logistycznym*”, „*Organizacja łączności w systemie bezpieczeństwa morskiego*”, realizowanych w ramach specjalności „*Bezpieczeństwo żeglugi morskiej i portów*” zmienić należy formę realizacji efektów kształcenia z wykładów na konwersatoria. Powyższe zmiany wprowadzono także w ramach przedmiotów „*Systemy*

monitoringu bezpieczeństwa morskiego i portów”, „Światowy morski system łączności alarmowej i bezpieczeństwa (GMDSS)” prowadzonych w ramach modułu *Systemy wspomagania bezpieczeństwa na morzu i w porcie*, a także „Środki transportu morskiego”, „Ekonomika transportu morskiego”, „Planowanie sieci transportowych” z modułu *Transport morski*, jak również „Bezpieczeństwo morskich statków komunikacyjnych i portów”, „Bezpieczeństwo pracy na statkach morskich”, „Ubezpieczenia morskie” z modułu *Bezpieczeństwo żeglugi – wybrane zagadnienia*. Zmiany o wskazanym powyżej charakterze dotyczyły także przedmiotów „Ataki na systemy bezpieczeństwa informacyjnego” i „Taktyka walki z hakingiem” realizowanych w ramach modułu *Walka z hakingiem w specjalności „Bezpieczeństwo teleinformatyczne”*.

Pozytywnym mechanizmem działania systemu zapewnienia jakości kształcenia jest weryfikacja doboru i kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne w oparciu o dorobek dydaktyczny, naukowy lub doświadczenie zawodowe i ich związek z efektami kształcenia zdefiniowanymi w ramach prowadzonego przedmiotu. Do wglądu ZO przedłożono podczas wizytacji *Raport z analizy przydziałów zajęć pod kątem kompetencji i kwalifikacji nauczycieli akademickich w roku ak.. 2016/2017 w Instytucie Bezpieczeństwa Narodowego*, z którego wynika, że w Zakładzie Bezpieczeństwa Narodowego w odniesieniu do kierunku *bezpieczeństwo narodowe* przedmioty zostały przydzielone odpowiednio, zgodnie z posiadanym przez kadre wykształceniem, dorobkiem, kompetencjami, doświadczeniem i zainteresowaniami.

Analiza struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wskazuje, iż na Wydziale Filologiczno-Historycznym działa Wydziałowa Komisja WSZJK oraz Instytutowe Komisje ds. WSZJK, w tym Komisja WSZJK Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego. W pracach Wydziałowej Komisji WSZJK uczestniczą nauczyciele akademicy reprezentujący poszczególne instytuty, natomiast w Komisji WSZJK Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego bierze udział dwóch reprezentantów studentów desygnowanych przez Samorząd Studentów. Powyższa struktura umożliwia wpływ interesariuszy wewnętrznych na doskonalenie i realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku. Ponadto reprezentanci studentów biorą aktywny udział w obradach Rady Instytutu oraz Rady Wydziału, które zgodnie z zakresem kompetencji opiniują i zatwierdzają program kształcenia. Realne oddziaływanie studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, na program kształcenia poświadczą realizacja zgłaszanych postulatów, które dotyczyły np. wprowadzenia przedmiotu „*Detektywistyka*” na specjalności „*Bezpieczeństwo i porządek publiczny*”.

Ponadto studenci, jako interesariusze wewnętrzni, mają wpływ na doskonalenie programu kształcenia oraz warunków i form jego realizacji poprzez uczestnictwo w ankietyzacji dotyczącej: *oceny nauczycieli akademickich* oraz *oceny jakości kształcenia oraz warunków studiowania na wybranym kierunku studiów*. Badanie dotyczące *oceny nauczycieli akademickich* przeprowadzane jest po każdym semestrze w formie elektronicznej w sposób dobrowolny i anonimowy. W ramach badania studenci oceniają nauczycieli akademickich i zajęcia w skali 2 – 5 poprzez udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące: przedstawienia przez prowadzącego treści programowych oraz kryteriów zaliczenia zawartych w sylabusie realizowanego przedmiotu; zgodności odbywania się zajęć z przyjętym rozkładem; dbałości prowadzącego o budowanie przychylnych relacji ze studentami oraz wywiązywania się z

obowiązku obecności na dyżurach i konsultacjach; sposobu prowadzenia zajęć, a więc czy były rzeczowe, kompetentne i rzetelne.

Do wglądu ZO podczas wizytacji przedłożono raport dotyczący oceny zajęć dydaktycznych na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* za rok akademicki 2014/2015, z którego wynika, że nauczyciele akademicy otrzymali na ogół wysokie średnie kształtujące się w przedziale od 4,59 do 4,62, dlatego też pozyskane oceny uznano za pozytywne i nie rekomendowano działań doskonalących w ocenianych obszarach.

W ramach *oceny jakości kształcenia oraz warunków studiowania* studenci wyrazili zadowolenie z dokonanego wyboru kierunku studiów, potwierdzili właściwy poziom prowadzonych zajęć, życzliwość prowadzących, prawidłowość ułożenia tygodniowego rozkładu zajęć, funkcjonalność wirtualnego dziekanatu oraz witryn internetowych Uczelni, a także sprawność obsługi studentów przez dziekanat.

W przypadku interesariuszy zewnętrznych na poziomie Uczelni powołano Radę Gospodarczą, która pełni rolę doradcą dla Władz Uczelni w zakresie dostosowania programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Z kolei na poziomie Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego prowadzona jest ścisła współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która została sformalizowana na podstawie zawartych porozumień o współpracy.

Wizytowana jednostka wykorzystuje do doskonalenia programu kształcenia wyniki z ogólnouczelnianego monitoringu losów zawodowych absolwentów, a także opinie pozyskane w wyniku bezpośrednich kontaktów kadry z absolwentami. Uczelniany monitoring prowadzony jest przez Biuro Karier i Współpracy z Gospodarką na mocy zarządzenia Rektora nr RJ0210/81112 z dnia 1 października 2012 r. w sprawie *wprowadzenia systemu monitorowania losów absolwentów*. Narzędziem służącym do badania opinii absolwentów na temat różnych aspektów procesu kształcenia, stosowanym w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jest ankieta wypełniana w formie elektronicznej. Podczas badania absolwenci oceniają program kształcenia w skali 1 – 5, gdzie 1 – oznacza bardzo źle, a 5 – bardzo dobrze. Pytania zamieszczone w kwestionariuszu oceny umożliwiają wypowiedzenie się na temat: statusu na rynku pracy; związku obecnie wykonywanej pracy z ukończonym kierunkiem studiów; oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia i ich zgodności z oczekiwaniami wykonywanej pracy; kontynuacji kształcenia po ukończeniu studiów. Odpowiedzią na postulaty absolwentów jest praktyczny profil kształcenia na kierunku. Podczas wizytacji Władze Jednostki przedstawiły informację, iż monitorują wyniki badań na temat ekonomicznych losów absolwentów, które prowadzi Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w oparciu o bazę ZUS. W systemie znajdują się wygenerowane w 2016 roku raporty opracowane dla wizytowanej Uczelni, w tym dla kierunku *bezpieczeństwo narodowe*. Z raportu wynika, iż 128 absolwentów kierunku *bezpieczeństwo narodowe* prowadzonego na poziomie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia, którzy uzyskali dyplom w 2014 roku, zostało objętych badaniem na poziomie ogólnokrajowym pt. „Ekonomiczne aspekty losów absolwentów”.

3.2.

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia podejmowane są działania mające na celu sprawdzenie przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy. W wyniku tychże działań stwierdzono, że wizytowana Jednostka zapewnia studentom i innym beneficjentom procesu kształcenia pełne i aktualne informacje. Przeglądowi podlegają różnego rodzaju źródła informacji, a w szczególności strona internetowa Uczelni, Wydziału i Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego. Wsparciem dla Uczelni jest system informacyjny, w tym wirtualny dziekanat, który w istotny sposób umożliwia i usprawnia przepływ informacji. W ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia określono regulacje dotyczące publikowania informacji w uczelnianym serwisie internetowym oraz w systemie HMS, zgodnie z którymi komórką odpowiedzialną za upowszechnianie informacji jest Komisja ds. Publikacji Informacji. Osobą zapewniającą sprawny przepływ informacji pomiędzy studentami, a Władzami Wydziału i Instytutu oraz pracownikami jest opiekun roku powoływany przez Dyrektora Instytutu spośród nauczycieli akademickich. Zgodnie z zakresem kompetencji opiekun reprezentuje studentów wspomagając ich w wyrażaniu i formułowaniu opinii, organizuje spotkania ze studentami w celu przekazania informacji na temat: organizacji roku akademickiego, toku studiów, systemu pomocy materialnej, przepisów prawnych obowiązujących w Uczelni. Ponadto studenci mają możliwość zgłaszania uwag i nieprawidłowości w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach bezpośrednio Władzom Jednostki, prowadzącym zajęcia, pracownikom administracji, a także poprzez przedstawicieli w Samorządzie Studenckim Instytutowej Komisji WSZJK, Radzie Wydziału lub Radzie Instytutu. W zakresie przepływu informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach studenci oceniają nauczycieli akademickich. Oceny tej studenci dokonują w ramach ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych. Ponadto w ramach oceny jakości kształcenia oraz warunków studiowania na wybranym kierunku studiów studenci oceniają sprawność obsługi studentów przez dziekanat oraz funkcjonalność wirtualnego dziekanatu i witryn internetowych Uczelni. Aktualne wyniki z powyższych badań wskazują, iż kadra akademicka, obsługa administracyjna oraz system informatyczny właściwie spełniają swoją rolę wspierając proces dydaktyczny w zakresie udostępniania informacji. Ocena zasobów informacyjnych dokonywana przez absolwentów odbywa się w sposób nieformalny poprzez bezpośrednie kontakty, a pozyskane dotychczas opinie były pozytywne i nie wskazywały na potrzeby doskonalenia stosowanych zasad dotyczących przepływu informacji. Tak więc, sformułowane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych opinie wskazują, iż wizytowana Jednostka właściwie zapewnia dostęp do informacji. Zamieszczone na stronach internetowych dane są aktualne i kompletne, dotyczą programu i efektów kształcenia, kart przedmiotu, planów zajęć, procesu dyplomowania, druków i formularzy, oferty dydaktycznej, zasad rekrutacji i kursów. W wirtualnym dziekanacie studenci mają dostęp do oferty dydaktycznej, planów studiów, protokołów zaliczeniowych, kart okresowych osiągnięć studenta, ankiet, druków, wykazu studentów oraz pracowników naukowo-dydaktycznych. Powyższe potwierdziła grupa studentów uczestnicząca w spotkaniu z ZO, która wyraziła zadowolenie z zakresu udostępnianych danych związanych z procesem kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zawiera zasady dotyczące tworzenia, zatwierdzania, doskonalenia i modyfikacji programu kształcenia. Mocną stroną systemu jest skuteczność wdrożonych rozwiązań systemowych w kluczowych dla jakości kształcenia obszarach, a w szczególności dotyczących okresowego przeglądu programu kształcenia. Mechanizmy systemu zapewnienia jakości kształcenia umożliwiają identyfikowanie słabych stron procesu kształcenia oraz ich wyeliminowanie poprzez podejmowanie działań doskonalących. Mocną stroną Jednostki jest przeprowadzanie dokładnych analiz przydziałów zajęć, w tym kompetencji i kwalifikacji nauczycieli akademickich do prowadzenia poszczególnych przedmiotów pod kątem realizacji efektów kształcenia, a także stosowanie w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia narzędzi umożliwiających interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym ocenę oraz wpływ na realizowany program i warunki kształcenia, a także dostęp do informacji. W oparciu o różne źródła informacji wizytowana Jednostka uwzględnia opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym dotyczące potrzeb rynku pracy, podczas tworzenia oraz doskonalenia programu kształcenia. W ocenie ZO prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia, co potwierdziły także spotkania ze studentami, nauczycielami akademickimi, Władzami Jednostki, a także osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Dobre praktyki

Wdrożenie procedury oceny programu kształcenia przez nauczycieli akademickich, w tym stosowanie karty ewaluacji przedmiotu umożliwiającej wskazanie elementów wymagających doskonalenia.

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* kształcenie realizowane jest przez nauczycieli zatrudnionych na etacie w IBN (42, a w tym: 8 samodzielnych pracowników naukowych – 3 profesorów i 5 doktorów habilitowanych; 21 doktorów na stanowiska adiunktów i wykładowców oraz 13 magistrów zatrudnionych na stanowiskach asystentów i wykładowców), nauczycieli z innych komórek organizacyjnych AP (12), specjalistów zatrudnionych na umowę-zlecenie (23, w tym 1 dr hab., 6 dr. oraz 16 mgr.), a także profesorów wizytujących (w bieżącym roku 5 profesorów z Czech, Słowacji i Ukrainy).

Akademia Pomorska w Słupsku, w przedłożonym Raporcie samooceny do minimum kadrowego wskazała 17 pracowników naukowych, w tym:

- 5 samodzielnych nauczycieli akademickich,
- 12 doktorów.

Dorobek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe jest dość pokaźny. Są oni między innymi autorami i współautorami 60 monografii, redagowali 49 monografii wieloautorskich, są autorami i współautorami 294 rozdziałów w monografiach i 135 artykułów naukowych. Pracownicy posiadają też znaczne osiągnięcia dydaktyczne. Dzięki realizacji projektu innowacyjnego dofinansowanego ze środków UE pt. „Akademia Wieku Średniego – akademicki model kształcenia ustawicznego osób w wieku 50+” IBN wpisał się w rozwój teorii i praktyki edukacji ustawicznej w Polsce. IBN był inicjatorem ogólnopolskiej „Olimpiady wiedzy o obronności i bezpieczeństwie państwa” (odbyły się dwie edycje). Dokonania IBN w zakresie rozwiązań techniczno-edukacyjnych (laboratoria) i metodycznych zostały zaimplementowane poprzez współpracę międzynarodową na uczelniach słowackich i czeskich. We współpracy z Uniwersytetem Technicznym w Ostrawie prowadzone są innowacyjne zajęcia praktyczne z zakresu zarządzania kryzysowego, w której uczestniczą studenci polscy i czescy (zajęcia odbywają się w laboratoriach za pośrednictwem systemu wideokonferencyjnego w języku angielskim). Prace naukowe pracowników IBN mają zastosowanie w procesie dydaktycznym w uczelniach polskich i zagranicznych współpracujących z IBN (podejmowane są też wspólne prace nad wydawnictwami o charakterze naukowym i dydaktycznym, m.in. w ostatnim roku ukazała się publikacja *Bezpieczeństwo społeczne. Ewolucja, instytucje, zagrożenia*, publikacja z serii „Bezpieczeństwo dziś i jutro”, Warszawa 2016). Pracownicy IBN uczestniczyli też w licznych przedsięwzięciach o charakterze regionalnym i lokalnym, m.in.: Bałtyckim Festiwalu Nauki (od roku 2016 Pomorski Festiwal Nauki); Słupskich Dniach Gospodarki.

4.2.

Obsada zajęć w Instytucie (i oczywiście w ramach ocenianego kierunku) odbywa się na podstawie przeglądu stopni i tytułów naukowych osób zatrudnionych z podziałem na poszczególne obszary nauki, dziedziny i dyscypliny. Pod uwagę brane są: wykształcenie formalne; wykaz publikacji danego pracownika, świadczący o jego specjalizacji i kompetencjach do prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz doświadczenie zawodowe. Zachowana jest zgodność dyscypliny naukowej, z której wywodzi się przedmiot i dyscypliny, w której mieści się dorobek naukowy nauczyciela prowadzącego ten przedmiot. W IBN pracownicy zobowiązani są do wypełniania kart kompetencji. Na ich podstawie Dyrektor IBN, po konsultacji z kierownikami zakładów, przygotowuje listę osób do minimum kadrowego poszczególnych kierunków studiów. Wyznaczone osoby podpisują oświadczenia upoważniające do zaliczenia do minimum kadrowego. Do końca kwietnia dokonywana jest analiza ilości godzin zajęć dydaktycznych przewidzianych do realizacji w nowym roku akademickim. Na jej podstawie określa się potrzeby przedłużenia umów, zatrudnienia nowych pracowników etatowych lub zatrudnienia ekspertów na umowy – zlecenia.

4.3.

Polityka kadrowa na Wydziale Filologiczno-Historycznym, w tym w IBN, nastawiona jest na optymalizację poziomu i struktury zatrudnienia, a także rozwoju naukowego kadry. Narzędziem weryfikacyjnym jest system ocen pracowników, który obejmuje parametryczną ocenę w obszarach: badań naukowych, prowadzonej dydaktyki oraz działalności organizacyjnej. Ocena ta jest dokonywana w oparciu o ustalenia ustawowe i Regulamin wewnętrzny. Dopełnieniem tej weryfikacji są różnego rodzaju procedury sprawdzające (w szczególności dotyczy to hospitacji zajęć). Na cykliczną ocenę nauczyciela ma wpływ również ocena prowadzonych zajęć dokonywana przez studentów w formie ankiety w systemie HMS. Wyniki anonimowych badań wśród studentów w ciągu ostatnich kilku lat potwierdzają wysoką ocenę prowadzonych zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku (ich średnia nie spadła jeszcze poniżej oceny dobrej).

W wyniku uzyskanych w trakcie wizytacji informacji ZO stwierdza, że Władze Uczelni, w tym władze Wydziału i Instytutu, wspierają rozwój naukowy kadry naukowo-dydaktycznej. Podejmowane są działania wspomagające rozwój naukowy między innymi poprzez: promocje aktywności w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania kolejnych stopni naukowych, kształtowanie indywidualnego obciążenia dydaktycznego, które sprzyja odbywaniu praktyk i staży naukowych krótko- i długoterminowych zarówno krajowych jak i zagranicznych, możliwość ubiegania się o stypendia naukowe, organizowanie i udział w konferencjach naukowych. System motywacyjny dotyczy: udzielania urlopów naukowych, priorytetowego traktowania grantów na badania własne pracowników, nagradzania pracowników za zdobywanie kolejnych stopni naukowych. Pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni otrzymują nagrody za: uzyskane w poprzednim roku kalendarzowym stopnie i tytuły naukowe, osiągnięcia naukowo-badawcze, osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i kształcenie kadr. Polityka kadrowa opiera się na przestrzeganiu zasad terminowego zdobywania stopni naukowych. W opinii ZO, nauczyciele akademicy IBN ciągle w zbyt małym stopniu podnoszą swoje kwalifikacje w zakresie uzyskiwania kolejnych stopni i tytułów naukowych. Ogółem w latach 2013 – 2016 pracę doktorską obronił jeden pracownik IBN, a trzy osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego. U progu rozpoczęcia procedury habilitacyjnej są trzy osoby, natomiast w końcowej fazie przewodu doktorskiego jedna i u progu wszczęcia procedury doktorskiej również jedna.

Zatrudnianie nowych pracowników odbywa się zawsze na zasadzie konkursu. Uczelniane zasady przeprowadzenia konkursu na stanowisko nauczyciela akademickiego określa Statut AP. Nowe zatrudnienia, a także zatrudnianie pracowników na umowy-zlecenia wymagają zaopiniowania przez Radę Wydziału. Ponadto władze IBN mobilizują i umożliwiają pracownikom podnoszenie kwalifikacji poprzez uzyskiwanie dodatkowych uprawnień specjalistycznych (czterech nauczycieli uzyskało uprawnienia do prowadzenia kursów i egzaminowania w ramach procedur ECDL, dwóch uprawnienia do kierowania bezzałogowymi statkami powietrznymi). W ramach podnoszenia kompetencji dydaktycznych kadry AP (w tym Instytut) bierze udział w projekcie w ramach konkursu nr 1/Kadra/POWER/3.4/2016 na projekty podnoszące kompetencje kadry dydaktycznej. Projekt ten będzie realizowany w nowym roku akademickim.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Filologiczno-Historyczny spełnia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe* wymagania minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego stopnia. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku studiów posiadają dorobek naukowy związany z określonymi dla kierunku efektami kształcenia. Jednostka zapewnia prawidłową obsadę zajęć dydaktycznych, umożliwiającą osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Wydział prowadzi politykę kadrową, której nadrzędnym celem jest tworzenie profesjonalnego zespołu nauczycieli akademickich zapewniającego najwyższą jakość kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- stworzenie skutecznego systemu rozwoju naukowego kadry i uzyskiwania stopni naukowych

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Przy opracowaniu i realizacji programów kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*, Instytut Bezpieczeństwo Narodowe Akademii Pomorskiej w Słupsku korzysta ze współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także interesariuszami zewnętrznymi. Zakładane efekty kształcenia były konsultowane z wybranymi jednostkami samorządu terytorialnego, oraz instytucjami bezpieczeństwa.

Dotychczasowy wpływ interesariuszy zewnętrznych na realizację programu kształcenia ocenianego kierunku dotyczył: uzgodnienia z Komendantem Głównym Policji w Warszawie treści programów kształcenia w ramach specjalności „Bezpieczeństwo i porządek publiczny”; współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Słupsku w zakresie identyfikacji potrzeb rynku pracy, aktywizacji zawodowej absolwentów i organizacji praktyk. Realizacja praktyk studenckich jest elementem współpracy także ze starostwami powiatowymi w Słupsku, Pucku, Tczewie, Wejherowie i Chojnicach, firmą Jantar Sp. z o. o w Słupsku, PROTECTI, Sterlog – firmą świadczącą usługi doradcze i konsultingowe w Słupsku, Comdrev – firmą z branży komputerowej specjalizującą się bezpieczeństwem w sieci w Polsce, Narodowym Centrum Cyberbezpieczeństwa, Wojskowym Centrum Edukacji Obywatelskiej, Stowarzyszeniem „Bezpieczny Region Słupsk” oraz z Urzędem Morskim w Słupsku. Współpraca ponadto obejmuje inne zakresy, np. z Urzędem Morskim w Słupsku wymianę informacji i doświadczeń w zakresie bezpieczeństwa morskiego oraz prowadzenie wspólnych projektów badawczych związanych z bezpieczeństwem morskim. Firma Luxbit Sp. z o. o w Warszawie udostępnia programy komputerowe dotyczące teleinformatycznego wsparcia zarządzania kryzysowego, z kolei systemy GIS zapewnia firma Esri Polska Sp. z o. o z siedzibą w Warszawie. Wspólne

działania (badania) na rzecz bezpieczeństwa i zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Słupska i wybranych obszarów Powiatu Słupskiego prowadzone są z przedsiębiorstwem Wodociągi Słupsk. Wizytowana Jednostka razem z firmą detektywistyczną i ochroniarską Jantar Sp. z o. o w Słupsku prowadzi przedsięwzięcia organizacyjne kursów na kwalifikowanych pracowników ochrony oraz konsultacje na temat zagrożeń osób i obiektów. Wspólnie z firmą Nowatel Sp. z o. o, spółką teleinformatyczną, oferującą kompleksowe rozwiązania z dziedziny telekomunikacji i informatyki prowadzone są szkolenia, kursy i ćwiczenia, a także realizowane projekty badawczo-rozwojowe. Prowadzone są szkolenia z zakresu nabycia umiejętności strzeleckich kandydatów na pracowników ochrony, w szczególności studentów specjalności „Bezpieczeństwo i porządek publiczny”, które realizuje firma AGOPOL-EKOTRADE Sp. z o. o w Słupsku. Sprzęt pływający oraz organizację akcji ratunkowych w sytuacjach kryzysowych zapewnia Środkowopomorski Okręgowy Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego w Słupsku. Opiniowanie i recenzowanie prac naukowych na temat bezpieczeństwa wewnętrznego odbywa się przy współudziale Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji, działającego w Szkole Policji w Słupsku, która zapewnia także dostęp do własnego księgozbioru. Doskonalenie zawodowe kadry dydaktycznej zapewnia Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce. Prowadzona przez Wydział współpraca z interesariuszami zewnętrznymi obejmuje także opiniowanie programu kształcenia ocenianego kierunku. Ponadto przedstawiciele otoczenia zewnętrznego włączono w proces dydaktyczny, gdyż powierzono im prowadzenie zajęć takich jak np.: „System zarządzania kryzysowego”. W trakcie negocjacji jest nawiązanie współpracy z Urzędem Lotnictwa Cywilnego w zakresie udostępnienia bazy danych i wyników badań naukowych, a także organizacji praktyk studenckich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Instytut Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej w Słupsku, ściśle współpracuje przy tworzeniu programów kształcenia dla kierunku bezpieczeństwo narodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zgłaszane przez interesariuszy wnioski, związane z potrzebami rynku pracy, są wdrażane przez Instytut do programu kształcenia ocenianego kierunku studiów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia prowadzi równocześnie kilka projektów dotyczących współpracy międzynarodowej na kierunku *bezpieczeństwo narodowe*. Są to: Erasmus +, Winona State University (USA), Norway Grants (Granty Norweskie), FSS (Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy), umowy bilateralne zawierane bezpośrednio między uczelniami. Niezmiernie ważnym programem

wpływającym na umiędzynarodowienie procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, jest program Erasmus +. Studenci Akademii Pomorskiej mogą wyjechać do 51 uczelni, przy czym studenci kierunku *bezpieczeństwo narodowe* do 11 uczelni, które prowadzą studia na tym samym, bądź zbliżonym kierunku kształcenia. Uczelniami tymi są: Konstantin Preslavsky University of Shumen (Shumen, Bułgaria), Vsb Technical University of Ostrava (Ostrava, Czechy), SS. Cyril and Methodus University in Skopje (Skopje, Macedonia), Academy of the Police Force in Bratislava (Bratysława, Słowacja), University of Security Management in Kosice (Koszyce, Słowacja), University of Gaziosmanpasa (Tokat, Turcja), Mersin University (Mersin, Turcja), Cumhuriyet University (Sivas, Turcja), Batman University (Batman, Turcja), Selahaddin Eyyubi University (Diyarbakır, Turcja), a także Winona State University (USA) – od 2015 roku..

W ramach umów bilateralnych istnieje możliwość wyjazdu do 39 Uczelni z 11 krajów, a ponadto Uczelnia ma podpisane porozumienia z 50 uczelniami z Ukrainy. Instytut Bezpieczeństwa Narodowego stopniowo włącza się w proces umiędzynarodowienia kształcenia. Strategicznymi w zakresie współpracy międzynarodowej uczelniami są obecnie: Akademia Korpusu Policji w Bratysławie, Uniwersytet Techniczny w Ostrawie, oraz Narodowy Uniwersytet Obrony Cywilnej w Charkowie. Na fali wzrostu zainteresowania współpracą uczelni zagranicznych z IBN przygotowano ofertę zajęć dla studentów korzystających z programu Erasmus + i studentów, którzy uczestniczą w kształceniu w Instytucie w ramach wymiany semestralnej (na podstawie umów bilateralnych). Zajęcia odbywają się w języku polskim lub angielskim, w zależności od potrzeb zgłaszanych przez studentów zza granicy. W chwili obecnej prowadzone są rozmowy z Narodowym Uniwersytetem Obrony Cywilnej w Charkowie na temat wspólnych studiów, kończących się podwójnym dyplomem. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych z Władzami Instytutu, od 2014 roku obserwuje się w Instytucie wzrost mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich. O ile w roku akademickim 2014/2015 w zajęciach dydaktycznych w Instytucie uczestniczyło 6 studentów zagranicznych, to już w obecnym roku było ich 16 z czterech krajów (Słowacja, Bułgaria, Rumunia, Ukraina). W roku akademickim 2014/2015 do Instytutu przyjechało 2 nauczycieli akademickich zza granicy, w bieżącym roku już 17 (podczas wizytacji w Instytucie w ramach wymiany w zajęciach uczestniczyło 12 nauczycieli z Ukrainy i 2 nauczycieli z Czech).

Współpraca międzynarodowa prowadzona przez Instytut przybiera różne formy. Są to:

- wspólne projekty badawcze finansowane w ramach badań statutowych (dotychczas zrealizowano jeden: *Metodologia tworzenia standardowych scenariuszy sytuacji kryzysowych dla potrzeb kształcenia w zakresie zarządzania kryzysowego studentów Akademii Korpusu Policji w Bratysławie, Akademii Sił Zbrojnych z Liptowskim Mikulaszu, Wyższej Szkoły Zarządzania Bezpieczeństwem w Koszycach oraz Akademii Pomorskiej w Słupsku*, a w chwili obecnej Instytut uczestniczy w trzech kolejnych);
- zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem mostu wideokonferencyjnego (odbyły się dwa cykle zajęć z Uniwersytetem Technicznym w Ostrawie: POWÓDŹ 2015, CHEMIA 2016; obecnie przygotowywane jest ćwiczenie BLACKOUT 2017);
- zajęcia dydaktyczne dla studentów w ramach programu Erasmus+ i wymiany semestralnej (trwają rozmowy na temat studiów z podwójnym dyplomem);

- konferencje międzynarodowe organizowane przez Instytut z partnerami zagranicznymi (Instytut organizuje międzynarodowe konferencje w Słupsku z cyklu: Bezpieczeństwo Państw Europy Środkowo-Wschodniej; do tej pory odbyły się trzy konferencje poświęcone problematyce konfliktu na Ukrainie, kryzysu migracyjnego oraz zmian klimatycznych i ich wpływu na zmiany systemu ochrony ludności);
- zatrudnianie nauczycieli akademickich zza granicy w ramach umowy o pracę (obecnie 2 nauczycieli).

Ważną formą współpracy międzynarodowej staje się program Visiting Professor, w ramach którego w zajęciach ze studentami w IBN uczestniczyło:

- w roku akademickim 2014/2015: 6 profesorów (2 z Ukrainy, 4 z Czech)
- w roku akademickim 2015/2016: 4 profesorów (1 ze Słowacji, 1 z Czech, 1 z Ukrainy, 1 z Litwy)
- w roku akademickim 2016/2017: 4 profesorów (1 ze Słowacji, 1 z Czech, 1 z Ukrainy, 1 z Litwy).

Obecnie Władze Instytutu przygotowują wniosek, który będzie aplikowany do funduszu wyszehradzkiego na organizację konferencji naukowej (mały grant) i badań naukowych (grant akademicki), którego tematem przewodnim będzie: „Ewolucja systemów ochrony ludności w krajach Grupy Wyszehradzkiej i na Ukrainie w kontekście zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych”. Finalizowane jest już porozumienie z czterema uczelniami: z Czech, Słowacji, Węgier i Ukrainy. Ważną formą współpracy międzynarodowej jest również udział nauczycieli Instytutu w konferencjach międzynarodowych, w tym w komitetach naukowych konferencji międzynarodowych (6 konferencji), jak również poprzez prezentację referatów (20 konferencji). Nauczyciele akademicy zza granicy publikują swoje materiały w cyklu wydawniczym „Wybrane problemy bezpieczeństwa”, w ramach którego ukazało się już pięć monografii. Ponadto na mocy umowy bilateralnej z Narodowym Uniwersytetem Obrony Cywilnej w Charkowie od bieżącego roku wydawane jest wspólne wydawnictwo międzynarodowe „East Journal of Security Studies”. Współpraca międzynarodowa wpływa zatem na rozwój badań naukowych w Instytucie, doskonalenie procesu kształcenia studentów (między innymi poprzez realizację wspólnych zajęć z wykorzystaniem technologii ICT). Dzięki niej wprowadzono korekty do wybranych przedmiotów kształcenia, głównie w specjalności „Zarządzanie kryzysowe”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Internacjonalizacja kształcenia jest ważnym elementem, który determinuje funkcjonowanie Instytutu Bezpieczeństwa Narodowego i rozwój ocenianego kierunku studiów. Studenci kierunku *bezpieczeństwo narodowe* w ramach programu Erasmus+, mogą wyjechać do zagranicznych uczelni, m. in. w Turcji, Czechach, na Słowacji, czy też w USA, które prowadzą studia w tym samym obszarze kształcenia i z którymi zostały podpisane umowy bilateralne. W wyniku współpracy Instytutu z uczelniami zagranicznymi przygotowano ofertę zajęć dla studentów korzystających z programu Erasmus+ i studentów, którzy uczestniczą w kształceniu w Instytucie w ramach wymiany semestralnej.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Instytut Bezpieczeństwa Narodowego, dysponuje własną bazą dydaktyczną usytuowaną w budynku wchodzącym w skład kampusu, przy ul. Arciszewskiego 22d, a także częścią budynku przy ul. Kozińskiego 6-7. W wyniku zakończenia w 2012 roku realizacji projektu *Przebudowa i wyposażenie laboratorium – „Edukacyjne Centrum Zarządzania Kryzysowego Akademii Pomorskiej w Słupsku” podnoszące jakość kształcenia studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe* zmodernizowana została infrastruktura laboratorium powstałego w 2010 roku, a także przebudowano na potrzeby projektu trzy pomieszczenia dydaktyczne wykorzystywane wcześniej jako sale audytorialne i przekształcono je na pracownie specjalistyczne do zajęć praktycznych. Posiadana baza laboratoryjna umożliwia aktualnie prowadzenie prac badawczych z wykorzystaniem metod modelowania i symulacji zagrożeń oraz praktycznych działań instytucji szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a także zabezpieczenie procesu kształcenia studentów, w części specjalistycznej, na dwóch kierunkach kształcenia: *bezpieczeństwo narodowe* oraz zarządzanie. Pod względem przestrzegania przepisów BHP bazę dydaktyczną i naukową ZO ocenił pozytywnie.

Przebudowane i zmodernizowane w ramach projektu pracownie wyposażono w sprzęt informatyczny (zestawy komputerowe) oraz oprogramowanie specjalistyczne pozwalające na realizację zajęć specjalistycznych, w tym oprogramowanie wspomagające realizację prac badawczych i badawczo-rozwojowych. Na oprogramowanie to składają się między innymi aplikacje systemu GIS (Geographic Information System), a w tym: ArGIS 3D Analyst, ArGIS Spatial Analyst oraz ArGIS Geostat Analyst pozwalające na analizy geoprzestrzenne środowiska przy symulowaniu różnego rodzaju zagrożeń oraz prognozowanie typowych zjawisk i zagrożeń oraz oprogramowanie do analizy ryzyka. Przy wykorzystaniu posiadanego oprogramowania możliwe jest symulowanie i animacja różnego rodzaju zagrożeń, szczególnie analiza wybranych rodzajów zagrożeń (między innymi skażeń środkami chemicznymi czy radioaktywnymi, powodzi, pożarów przestrzennych) oraz tworzenie modeli geoprzestrzennych przydatnych do projektowania różnego rodzaju systemów bezpieczeństwa. W chwili obecnej Instytut wyposażony jest w profesjonalne bezzałogowe statki powietrzne (drony), które pozwolą na rozszerzenie możliwości prowadzenia prac badawczych, w tym prac badawczo-rozwojowych.

Charakterystyka poszczególnych pracowni specjalistycznych przedstawia się następująco:

- Pracownia systemów wspomagania zarządzania kryzysowego. Pracownia przeznaczona jest do kształcenia z zakresu wykorzystania informatycznych narzędzi wspomagania zarządzania kryzysowego (m.in. pakietu grafiki operacyjnej pozwalającego na wizualizację sytuacji na mapach elektronicznych) oraz różnych systemów łączności. W pracowni znajduje się 15 stanowisk dla ćwiczących, w tym: 10 uniwersalnych

stanowisk przeznaczonych do nauki i doskonalenia obsługi urządzeń łączności i systemów informatycznych wspomagania zarządzania kryzysowego, 2 stanowiska do nauki posługiwania się radiostacjami, 2 stanowiska do nauki posługiwania się radiotelefonami, stanowisko do nauki wykorzystania urządzeń pracujących w sieciach internetowych. Pracownia wyposażona jest w oprogramowanie specjalistyczne, w tym: pakiet grafiki operacyjnej, systemy wspomagania zarządzania i analizy statystycznej w oprogramowaniu GIS, aplikacje do symulacji pracy urządzeń łączności. Pracownia wyposażona jest także w 22 zestawy komputerowe, telefony IP, urządzenia do pracy w sieci internetowej, stacje bazowe radiostacji, radiotelefony. Pracownia doposażona jest również w narzędzia informatyczne ArcGIS 3D LKP oraz ArcGIS Spatial Analyst LKP, ArcGIS Geostat Analyst możliwe do wykorzystania w pracach naukowo-badawczych.

- Sala konferencyjna – komunikacji społecznej. Sala obok standardowego prowadzenia wykładów, pozwala na kształcenie umiejętności studentów w zakresie obsługi medialnej sytuacji kryzysowych oraz wykorzystania urządzeń wideokonferencyjnych. Ważnym elementem wyposażenia jest stanowisko obsługi medialnej sytuacji kryzysowych. Pozwala ono na rejestrowanie i odtwarzanie wystąpień studentów oraz ich ocenę w ramach dyskusji. Sala jest wyposażona w dwa zestawy komputerowe, serwer wideokonferencyjny, stanowisko dla prelegenta, kamerę cyfrową i miejsca pracy dla 40-osobowego audytorium. Sala jest miejscem, gdzie kształcą się kompetencje miękkie studentów, a także można kształcić takie kompetencje, jak: zarządzanie czasem pracy, motywowanie w czasie pracy czy coaching.
- Sala operacyjna do pracy zespołów zarządzania kryzysowego. Pracownia jest przeznaczona do kształcenia umiejętności w zakresie działania w strukturach zespołów samorządowej administracji bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych. W pracowni znajduje się 7 stanowisk do ćwiczeń, które wykorzystując specjalistyczne oprogramowanie pozwalają na naukę i trening: obsługi aplikacji bezpieczeństwa publicznego, aplikacji zarządzania kryzysowego, analizy terenów zalewowych, analizy skażeń promieniotwórczych i chemicznych, procedur wypracowania danych wyjściowych do podejmowania decyzji w sytuacjach kryzysowych, wykonania wizualizacji zagrożeń z wykorzystaniem pakietu grafiki operacyjnej oraz trójwymiarowej wizualizacji miasta Słupska, zbierania i analizy informacji o zagrożeniach, formatowania meldunków NBC o sytuacji zagrożeń chemicznych, promieniotwórczych i zagrożeń środkami biologicznymi. Stanowisko wykładowcy umożliwia nawiązywanie łączności z dowolnymi elementami infrastruktury laboratorium oraz stanowiskami edukacyjnymi w powiatowym systemie zarządzania kryzysowego. W pracowni można prowadzić ćwiczenia z zakresu monitoringu wydarzeń medialnych związanych z sytuacjami kryzysowymi oraz korzystać w pełnym zakresie z informacji gromadzonych na stanowiskach ćwiczeń w sali służby dyżurnej i analityków. Wyposażenie stanowisk pozwala na zmianę konfiguracji stanowisk ćwiczeń i przydzielenie zadań ćwiczącym w zależności od scenariusza zajęć. Pracownia wyposażona jest między innymi w 14 zestawów komputerowych pracujących w sieci, oprogramowanie wspomagania zarządzania kryzysowego (programy GIS wykorzystywane do analiz danych typu LiDAR i wspomagania zarządzania

kryzysowego, system ALASKA z aplikacjami PROMIEN i PATROL wykorzystywany w Siłach Zbrojnych RP), laptopy (w tym 2 o podwyższonej odporności), ploter wielkoformatowy, drukarka laserowa i stół konferencyjny. Dodatkowo wyposażenie stanowią 4 monitory LCD służące jako repetytory informacji gromadzonych przez zespół analityków oraz narzędzia do śledzenia wydarzeń w mediach. ZO pozytywnie ocenił dostosowanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej służącej realizacji procesu kształcenia oraz prowadzeniu badań naukowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zapewnia ona osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w procesie kształcenia, przygotowanie do prowadzenia badań i udział w badaniach oraz korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej.

7.2.

Księgozbiór biblioteki uczelnianej liczy 450 000 jednostek bibliotecznych, w tym 50 000 jednostek inwentarzowych czasopism. Z zakresu dyscypliny bezpieczeństwo narodowe zbiór biblioteki liczy 19 000 jednostek bibliotecznych. W tym zakresie biblioteka posiada 44 tytuły czasopism. Ponadto studenci mają zagwarantowany dostęp do 53 tytułów książek elektronicznych w bazie IBUK. Zasoby biblioteczne gwarantują osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Zapewniony jest dostęp do literatury wskazanej w sylabusach. ZO stwierdził jednak, że część pozycji literatury z zakresu kierunku bezpieczeństwo narodowe jest zdezaktualizowana.

7.3.

Na potrzeby monitorowania stanu infrastruktury opracowano wewnętrzny system kontroli bazy dydaktycznej. Instytut planuje w ciągu następnego roku akademickiego dostosować budynek pozyskany w 2016 r. do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Instytut dysponuje odpowiednią infrastrukturą niezbędną do realizacji zakładanych efektów kształcenia. ZO wysoko ocenia wyposażenie i funkcjonowanie pracowni specjalistycznych. Uczelnia zapewnia studentom możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych.

Mocną stroną z punktu widzenia infrastruktury jest fakt, że tworzą ją obiekty, których właścicielem jest Uczelnia.

Za słabe strony należy uznać mały dostęp do książek elektronicznych oraz częściowo zdezaktualizowane pozycje literatury.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Zwiększenie dostępu do baz elektronicznych oraz zaktualizowanie literatury obowiązkowej.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studenci podczas spotkania z ZO wskazali, że duże wsparcie stanowi dla nich system pomocy stypendialnej, dzięki któremu mają możliwość zakupu dodatkowych materiałów edukacyjnych czy opłacenie kosztów zamieszkania w domach studenckich. Studenci mają możliwość uczestnictwa (w tym prowadzenia badań naukowych) w kołach naukowych (m.in. Koło Naukowe PomeranianLinguists, Akademickie Koło Kaszubskie, Koło Nauk Społecznych Nemesis, Koło Naukowe Socjologii Progressum), przy czym jedno z kół – Gryfici – składa się głównie ze studentów ocenianego kierunku. Koło to zajmuje się tematyką bezpieczeństwa, organizuje projekty integrujące społeczność akademicką i społeczność lokalną (m.in. turniej strzelecki, wizyty w domach dziecka). Członkowie kół naukowych biorą udział w wydarzeniach przygotowywanych przez Jednostkę oraz Uczelnię (w tym szczególnie ważne i wymienione przez studentów są Targi Pracy).

W Uczelni działa Samorząd Studencki, zorganizowany w strukturę dwupoziomową (poszczególne samorzady na wydziałach oraz samorząd uczelniany). Członkowie samorządu bardzo pozytywnie wypowiadają się na temat współpracy z Władzami Uczelni oraz Jednostki. Samorząd Studencki ma zapewnione odpowiednie wsparcie materialne (jak również własne biuro), finansowe (budżet) oraz merytoryczne (szczególnie przy organizacji projektów). Członkowie samorządu mogą kontaktować się z Władzami Instytutu zarówno podczas dyżurów, ale również za pomocą poczty elektronicznej oraz telefonicznie. Najważniejsze dla studentów jest pozytywne nastawienie Jednostki oraz Uczelni do wszystkich studenckich postulatów (są one rozpatrywane, przeprowadzane są rozmowy, zmiany po odpowiednich uzgodnieniach są bardzo często implementowane). W ubiegłych latach zarówno samorząd wydziałowy, jak i uczelniany zorganizował wiele wydarzeń i projektów (w tym Wampiriadę, koncert charytatywny na rzecz zwierząt ze słupskiego schroniska, Akademię Talentów, Bal absolwenta oraz Juwenalia).

W Jednostce jest zorganizowany system wsparcia i opieki, który przystosowany został do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci mają zapewnioną opiekę asystentów wspierających ich na każdym etapie kształcenia, szczególnie podczas przygotowania do zajęć dydaktycznych. Pracownicy Jednostki przeszli szkolenie w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych podczas zajęć. Jednostka zapewnia możliwość dostosowania formy zajęć do potrzeb poszczególnych studentów (np. zajęcia indywidualne, wyrównawcze). Ponadto Jednostka korzysta z pomocy Akademickiej Biblioteki Cyfrowej oferującej usługę przekładu książek z postaci papierowej na

elektroniczną, co umożliwi następnie jej odsłuch bądź odpowiednie powiększenie czcionki. Studenci mają możliwość korzystania z pomocy psychologa podczas stałego, cotygodniowego dyżuru. Ponadto Jednostka zapewnia studentom, którzy mają problem z poruszaniem się, transport z domu na Uczelnię. Uczelnia organizuje konferencje poruszające kwestie problemów, z jakimi spotykają się studenci niepełnosprawni („Różnie sprawni w przestrzeni szkolnej i akademickiej”). Do wszystkich podejmowanych przez Jednostkę działań studenci odnoszą się bardzo pozytywnie. Wskazują również, że Jednostka mimo niewielkich środków finansowych dba o to, by każda osoba zainteresowana studiami miała możliwość kształcenia się i rozwoju w takim samym stopniu.

Jednostka wprowadziła i rozwinęła system tzw. opiekunów poszczególnych lat studiów. Każdy rocznik na każdym kierunku (w tym na ocenianym kierunku) ma swojego opiekuna, który pozostaje w stałym kontakcie ze studentami, rozwiązuje zgłaszane problemy, doradza w wyborze przedmiotów oraz pośredniczy w wymianie informacji. W przypadku problemów natury administracyjnej sprawa zgłaszana jest Dyrektorowi Instytutu.

Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do działającego w Jednostce dziekanatu, zaś szczególnie dobrze wypowiadają się na temat kompetencji jego pracowników oraz godzin otwarcia, dostosowanych również do potrzeb studentów niestacjonarnych. Obsługa dziekanatu pomaga studentom załatwić zdecydowaną większość spraw studenckich, pomaga wypełniać wnioski, udostępnia dokumenty dotyczące procesu kształcenia oraz sylabusy, informuje o przedmiotach do wyboru. Wszystkie dokumenty dotyczące przebiegu studiów dostępne są na stronie internetowej Jednostki bądź za pośrednictwem Wirtualnego Dziekanatu. Studenci pozytywnie odnoszą się do sprawności załatwiania spraw studenckich, rozpatrywania wniosków oraz kontaktu z Władzami Jednostki. Kwestie problemowe dotyczące jednego bądź większej liczby studentów załatwiane są indywidualnie, w zależności od rangi problemu – przez opiekuna bądź Dyrektora Instytutu. Studenci nie zgłaszają problemów z terminowością załatwiania spraw studenckich oraz czują się istotnym elementem społeczności akademickiej. W przypadku sytuacji konfliktowych Jednostka stara się rozwiązywać je za pomocą metod koncyliacyjnych (przeprowadzane są rozmowy zarówno ze studentami, jak i pracownikami).

Jednostka zapewnia studentom wsparcie w kontakcie z otoczeniem gospodarczym za pośrednictwem działającego na Uczelni Biura Karier. Biuro organizuje dla studentów warsztaty (z pisania listów motywacyjnych i CV, z rozmowy z pracodawcami, z autoprezentacji), pomaga przygotowywać dokumenty aplikacyjne, organizuje spotkania z doradcami zawodowymi. Dzięki współpracy z lokalnymi pracodawcami Biuro przygotowuje dla studentów oferty pracy, praktyk i staży. Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do działalności Biura, gdyż zdarzają się przypadki, że student po odbyciu praktyki pozostaje na danym stanowisku pracy i zawiera umowę o pracę. Dla studentów szczególnie pomocne są oferty staży i praktyk w jednostkach współpracujących z Uczelnią (Policja, wojsko). Dobry kontakt z pracodawcami możliwi jest również dzięki absolwentom Jednostki, którzy po skończeniu studiów znaleźli prace w służbach mundurowych. Jednostka prowadzi monitoring zawodowy absolwentów i pomimo małej responsywności, Władze Jednostki dzięki działaniom bezpośrednim (rozmowy, zaproszenia na Uczelnię) pozyskują znaczącą wiedzę na temat losów zawodowych absolwentów. Biuro Karier zajmuje się organizacją corocznych Targów Pracy oraz Akademickich Spotkań z Przedsiębiorczością, przy czym współpracuje ze Słupskim Inkubatorem Przedsiębiorczości. Wszystkie informacje, które dotyczą procesu kształcenia

zamieszczone są na stronie internetowej jednostki oraz dostępne są przez Wirtualny Dziekanat. Studenci wskazują, że informacje te są aktualne, zaś w przypadku konieczności pozyskania dodatkowych informacji studenci mają możliwość uzyskania ich w dziekanacie.

8.2.

Studenci kierunku *bezpieczeństwo narodowe* uważają, że zapewniane im w całym procesie kształcenia wsparcie jest na bardzo wysokim poziomie. Studenci mają zapewnioną realną możliwość uczestniczenia w konsultacjach z pracownikami dydaktycznymi, a godziny konsultacji są dostosowane do planu zajęć (dzięki czemu każdy student ma możliwość uczestnictwa w nich). Podczas konsultacji studenci mogą uzyskać brakujące zaliczenia, uzupełnić informacje z określonych dziedzin, a także uzyskać informacje o toku kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów. Studenci wskazują, że nie mają problemów z dostępem do nauczycieli akademickich również za pomocą poczty elektronicznej. Nauczyciele akademicy udostępniają studentom opracowane przez siebie skrypty i pomagają w wypożyczaniu pozycji książkowych z innych bibliotek (np. z biblioteki Policji). Studenci mają możliwość publikowania własnych artykułów naukowych w czasopiśmie „Studia nad bezpieczeństwem” oraz uczestnictwa w konferencjach naukowych organizowanych w Jednostce bądź na innych uczelniach krajowych (m.in. 225 lat Policji w Polsce – Olsztyn, Studencka konferencja naukowa „Współczesne Wyzwania i Zagrożenia Bezpieczeństwa” – Słupsk). Na wniosek studentów i dzięki porozumieniom z Urzędem Morskim w Słupsku zorganizowano możliwość odbywania w ramach praktyk zawodowych kursów (m.in. kursu z zakresu bezpieczeństwa własnego i odpowiedzialności wspólnej „Personal safety and socialresponsibilities”). Jednostka zapewnia studentom możliwość pozyskiwania kwalifikacji w zakresie prowadzenia łodzi motorowych oraz uzyskania patentu sternika motorowodnego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci mają zapewniony skuteczny system wsparcia dostępny dla wszystkich studentów, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb (studentów z najlepszymi wynikami w nauce, studentów niepełnosprawnych). Stosowane w Jednostce metody wsparcia studentów są powszechnie dostępne, a do studentów należy wybór z których skorzystają. Jednostka umożliwia studentom rozwój w różnych dziedzinach, jest otwarta na potrzeby studentów, zapewnia kompleksowy system wsparcia również poza godzinami zajęć dydaktycznych. Studenci niepełnosprawni mają zapewniony dostęp do wszystkich pomieszczeń Jednostki, mogą bez problemów uczestniczyć w zajęciach dydaktycznych, zaś w razie konieczności zajęcia dostosowywane są do ich indywidualnych potrzeb. Studenci mają zapewnione odpowiednie wsparcie od nauczycieli akademickich. W Jednostce działa Samorząd Studencki oraz koła naukowe, zapewniające kontakt z otoczeniem społecznym i kulturalnym oraz organizujące szereg projektów, w tym ogólnouczelnianych. W ramach kół naukowych studenci mogą brać udział w badaniach naukowych. Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do wprowadzonego w Jednostce systemu ankiet (m.in. dotyczących nauczycieli akademickich) oraz wykorzystania ich wyników podczas prac zespołów zajmujących się jakością kształcenia. Studenci pozytywnie odnoszą się do podejmowanych przez Władze Jednostki działań będących odpowiedzią na studenckie wnioski i uwagi (w tym dotyczących programów studiów).

Dobre praktyki

W Jednostce zaprojektowano i wdrożono skuteczny system wsparcia opierający się o opiekunów poszczególnych lat (każdy poszczególny rok każdego kierunku ma przydzielonego opiekuna). Zadaniem opiekunów jest bezpośrednia pomoc studentom na każdym etapie procesu kształcenia. Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do działania systemu, zaś szczególnie do zakresu wsparcia otrzymywanego od opiekunów (opiekunowie załatwiają bieżące sprawy, pomagają przy wyborze przedmiotów fakultatywnych, praktyk oraz przy uzyskiwaniu indywidualnej organizacji studiów).

Zalecenia

Brak

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności

*Nie dotyczy; kierunek *bezpieczeństwo narodowe* nie był dotychczas oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną.*